Förvaltning- och utvecklingsplan för Byskeälvens FVO Västerbottensdelen.

2017-03-07

Peter Lundström, Swenature AB

Byskeälvens FVO Västerbottensdelens vision och övergripande mål med förvaltningen av älven.

Fisket i Byskeälven utgör en värdefull naturresurs, både ekonomiskt och socialt. Att området förvaltas långsiktigt med tydlig vision och målsättningar är av största vikt för att skapa förutsättningar för ett hållbart nyttjande av resursen och utveckling av älvdalen. Fiskerätten i Byskeälven, inom Västerbottens län, tillhör fiskerättsägarna, vilka är organiserade i en fiskevårdsområdesförening (FVOF): Byskeälvens FVO Västerbottensdelen (FVOF). Fisket upplåts också till allmänheten, vilket är fastslaget i föreningens stadgar. Totalt är det över 300 fiskerättsägare i Byskeälven FVO Västerbottensdelen.

Dokumentet du nu håller i din hand beskriver fiskerättsägarnas långsiktiga vision, övergripande mål och hur nyttjandet av fiskeresursen i Byskeälven skall kunna utvecklas samt förslag på verksamheter som krävs för att nå vision och mål. Den långsiktiga visionen och de övergripande målen skall beslutas om på föreningens årsstämma och bör revideras och omprövas vart 3-5 år.

Därutöver tas en årlig verksamhetsplan fram där verksamhet, kostnader, ansvar och utförare årligen beslutas på föreningens årsstämma. Verksamhetsplanen bör strukturera arbetet både kortsiktigt (1 år) och långsiktigt (3 år). Vision, övergripande mål och samt verksamhetsplanen utgör tillsammans förvaltnings- och utvecklingsplan för Byskeälvens FVO Västerbottensdelen.

Byskeälvens FVO Västerbottensdelen avser att förvalta fiskbeståndet på ett hållbart sätt och kommer att i möjligaste mån delta i det lokala, regionala, nationella och internationella arbetet med förvaltningen för respektive art. Förvaltnings- och utvecklingsplanen avser att i första hand ge en tydlig bild av den verksamhet som Byskeälvens FVO Västerbottensdelen själva bedriver och avser genomföra. Men vill även redogöra för andra verksamheter som i dagsläget planeras eller årligen utförs av till exempel Skellefteå kommun eller Länsstyrelsen i Västerbotten.

Vision:

Fisket i Byskeälven ska vara en starkt bidragande anledning till älvdalens utveckling. Genom en framsynt och hållbar förvaltning av älven tillgängliggörs ett unikt och attraktivt fiske för alla.

Innehållsförteckning

BYSKEÄLVENS FVO VÄSTERBOTTENSDELENS VISION OCH ÖVERGRIPANDE MÅL MED FÖRVALTNINGEN AV ÄLVEN. 2

BYSKEÄLVEN 6
BYSKEÄLVENS FVO VÄSTERBOTTENSDELEN 7
ÖVERGRIPANDE MÅL FÖR BYSKEÄLVEN 8
FÖRVALTNINGSMÅL FÖR LAX OCH ÖRING 8
LOKALA FÖRVALTNINGSMÅL 9
Mål för fiskeförvaltningen av Byskeälven 10
Mål med infrastruktur längs Byskeälven 10
Ekonomiska mål 11

VERKSAMHETSPLAN FÖR BYSKEÄLVENS FVO VÄSTERBOTTENSDELEN 13

V1. ÖVERSYN AV FISKEVÅRDSOMRÅDETS STADGAR 15
V2. OMVÄRLDSBEVAKNING OCH FÖRANKRING 16
V3. KUNSKAPSHÖJANDE INSATSER FÖR FISKERÄTTSÄGARE 17
V4. DELTA I DET REGIONALA ARBETET MED LAX OCH ÖRINGSFÖRVALTNING 17
V5. ANSTÄLLA FISKESAKKUNNIG FÖR BYSKEÄLVEN 18
V6. UTFORMA SYSTEM FÖR KVALITETSSÄKRING AV INSAMLAD DATA FRÅN ÄLVEN 19
V7. GENOMFÖRA PROVFISKEN INOM NATIONELLA ÖVERVAKNINGSPROGRAMMET 19
V8. GENOMFÖRA YTTERLIGARE ELFISKEN FÖR ATT KONTROLLERA SPRIDNING OCH TÄTHETER PÅ FLER OMRÅDEN. 20
V9. SMOLTUNDERSÖKNINGAR 20
V10. FÖRBÄTTRA DRIFTSÄKERHETEN AV FISKRÄKNINGEN I FÄLLFORS 21
V11. FISKUPPVANDRINGSKONTROLL 22
V12. UTREDA LEKPERIOD OCH SAMMANSTÄLLA LEKOMRÅDEN FÖR LAX OCH ÖRING. 23
V13. UPPDATERA INFORMATION ANGÅENDE PRODUKTIONSAREALER 24
V14. GENOMFÖRA KRÄFTPROVFISKE FÖR ATT UNDERSÖKA STORLEKEN PÅ BESTÅNDET. 24
V15. TA FRAM EN FÖRVALTNINGSSTRATEGI FÖR ÖVRIGA FISKARTER I ÄLVEN. 25
V16. SÄKERSTÄLLA ATT BIFLÖDEN KAN NYTTJAS FÖR ÖRING OCH LAX 25
V17. BYSKEBÄCKEN, EN FRAMTIDA HAVSÖRINGSBÄCK 26
V18. SE ÖVER FÖRVALTNINGEN AV INPLANTERINGSVATTEN 26
V19. INLÖSEN AV FASTA REDSKAP I HAVET 27
V20. ÖVERSYN AV FISKEKORT OCH PRISER 27
V21. ÖVERSYN AV FISKEREGLER 29
V22. OBLIGATORISK FÅNGSTRAPPORTERING I BYSKEÄLVEN 30
V23. ZON INDELNING AV FISKE I BYSKEÄLVEN 31
V24. FISKETILLSYN 32
V25. ANVÄNDA HEMSIDA OCH SOCIALA MEDIER FÖR INFORMATIONSSPRIDNING OCH MARKNADSFÖRING 33
V26. SYSTEM FÖR ATT SAMLA SYNPUNKTER OCH FÖRSLAG FRÅN FISKEGÄSTER 34
V27. ARBETA FRAM EN STRATEGI FÖR INFRASTRUKTUR LÄNGS ÄLVEN 34
V28. IORDNINGSTÄLLA PARKERINGAR LÄNGS ÄLVEN 35
V29. UPPFÖRA ETT SKYLTSYSTEM LÄNGS ÄLVEN 36
V30. LÖPANDE UNDERHÅLL AV INFRASTRUKTUR 36
V31. SAMARBETSAVTAL MED BERÖRDA ENTREPRENÖRER LÄNGS ÄLVEN 37
V32. ÅRSSTÄMMA 37

FÖRSLAG PÅ NY ORGANISATION FÖR BYSKEÄLVENS FVO VÄSTERBOTTENSDELEN 39

STATUSEN PÅ LAX OCH ÖRING I BYSKEÄLVEN 43

STATUSEN PÅ LAXÄLVAR I VÄSTERBOTTEN 46

Byskeälven

Byskeälven är nästan 23 mil lång och har sitt källflöde uppe i Arvidsjaurs kommun, i det sjörika skogs- och myrlandskapet norr om Storavan. Som älvens källflöde räknas Järferälven där sjöarna Västra Järfojaur och Östra Järfojaur återfinns i den övre delen. Järferälven som rinner genom Västra Kikkejaure, mynnar i Arvidsjaursjön vilket även Svärdälven och Långträskälven gör. Nedströms Arvidsjaursjön finns ett flertal betydelsefulla större biflöden som många fungerar som uppväxtområden för lax och öring. Räknat medströms är Kelisån (med de stora sjöarna Pjesker och Gråträsket), Bäverån, Långträskån, Ålsån och Tvärån. Byskeälven mynnar i havet i samhället Byske, tre mil norr om Skellefteå.

Byskeälven är en outbyggd älv som har kvar sitt naturliga flöde med kraftig vårflod och perioder med mycket lågt flöde på vintern. Avrinningsområdet är 3662 km^2 stort (24 % ligger inom Västerbotten) och medelvattenföringen ligger på 42,5 m^3/s med vårflod på 235,1 m^3/s och lågvattenföring på 11,2 m^3/s. Den stora variationen i vattenföringen är även något som återkommer i namnet Byskio, vilket betyder "den svällande" och syftar på de häftiga variationer i vattenföringen som uppkommer till följd av den låga andelen sjöprocenten nedströms källsjöarna. Den nedersta delen, från Bjurselet till havet, faller ca 38 meter på 11 kilometer.

Byskeälven är även utpekad som riksintresse för naturvård och friluftsliv och ingår i EU:s nätverk av skyddad natur, Natura2000. Älven är även skyddad mot vattenkraftutbyggnad enligt Miljöbalken (4 kap. 6§).

Älven har skonats från vattenkraftsutbyggnad men påverkades kraftigt av de schaktningar, sprängningar och kanaliseringar som genomfördes under flottningsepoken fram till 1960-talet. Sedan 1980-talet har mängder med biotopvårdande insatser utförts i älven enligt rådande metodik kring biotopvårdsarbete. Metodiken och effekterna av biotopvård i rinnande vatten är något som utvecklats mycket från tidigt 1980-tal till idag. Detta medför att många älvssträckor som tidigare åtgärdats i Byskeälven kan vara i behov av kompletterande åtgärder för att uppfylla aktuella målsättningar med biotopvård och älvens förvaltning. I detta sammanhang bör även alla Byskeälvens biflöden uppmärksammas och åtgärdas.

Byskeälven är klassad som vildlaxälv med en älvsspecifik stam av både lax (salmo salar) och öring (salmo trutta). Uppgången på lax i Byskeälven har ökat under 2000-talet och har sedan år 2014 legat över 5000 laxar förbi Fällforsen, 3 mil från mynningen. År 2016 sattes nytt rekord för uppgången av lax på 7280 laxar. Uppgången av öring var endast 264 fiskar. I Fällfors finns två fiskvägar med installerade fiskräknare av VAKI-modell, det är dock möjligt för lax att ta vägen upp genom fallet vid optimala förhållanden.

Byskeälvens FVO Västerbottensdelen

Byskeälvens FVO västerbottensdelen består av ca 300 fiskerättsägare och förvaltar en ca 10 mil lång sträcka av Byskeälven samt ett antal biflöden och mindre tjärnar. Området ligger inom Skellefteå kommun, i Västerbottens län. Sedan slutet på 1990 talet har det genomförts fiskräkning i anslutning till de två fiskvägar som finns förbi fallet i Fällfors. Den senare ”nya fiskvägen” ligger på norra sidan älven och färdigställdes år 2000. Från början användes fiskräknare (VAKI) som endast registrerade passager upp och ned, för att sedan följa med i den teknikutveckling som skett av fiskräkare under början av 2000-talet, till att nu filma alla individer för att få bättre storleksbedömning samt artbestämning av alla individer.

Föreningen upplåter fiskekort för fiske i älven samt i de fem inplanteringssjöarna i de västra delarna av FVO. Fiskekorts försäljning sker idag av ett flertal återförsäljare längs älven, på hemsidan samt genom fiskekorts automat i Byske samhälle. Fiskekortförsäljningen har senaste två åren legat på ca 1,3 miljoner kronor. Utöver de fiskekort som säljs till allmänheten har alla fiskerättsägare rätt att lösa ett fiskerättsbevis för sitt eget fiske samt att ta ut ett gästkort.

FVOF har främst fokuserat sitt arbete på förvaltning av lax och öring och jobbat en hel del med fiskevårdande åtgärder (biotopvårdande åtgärder i älven, inlösen av laxfällor i havet etc.) vilket tillsammans med en förändrad fiskepolitik i EU och Sverige har lett till en ökad uppgång på lax sedan år 2011. En viktig del i detta arbete är kunskap både på uppgång av fisk i älven men även hur mycket fisk som vandrar ut eller fångas i älven. För detta har FVOF en väl fungerande fångstrapportering av lax och öring, som sker digitalt genom hemsida eller app. Det finns även ett flertal älvsspecifika fiskeregler utöver de fiskeregler som styrs av FIFS. För att kontrollera efterlevnaden har det sedan lång tid genomförts fisketillsyn i älven. 20 fisketillsynsmän har utbildats under år 2016 och från år 2016 genomförs numer schemalagd tillsyn längs älven.

Övergripande Mål för Byskeälven

Byskeälvens FVO Västerbottensdelen förvaltar ett område som är intressant på många nivåer i samhället idag, både i ett regionalt-, nationellt- och ett internationellt perspektiv. Detta omfattande intresse har sitt ursprung i lax och öring som lever i Byskeälven under delar av sina livscykler och idag inte uppnår önskade beståndsnivåer. Men även för att det finns ett stort samhällsekonomiskt värde i landsbygdsutveckling genom en turismutveckling av våra naturresurser, dit bland annat fisketurismen räknas in.

Havs- och vattenmyndigheten (HAV) har i rapporten Förvaltning av lax och öring 2015:20 arbetat fram ett flertal förslag på övergripande- och förvaltningsmål för att utforma en hållbar förvaltning och utveckling av lax och öring i Sverige.

De övergripande målen för förvaltning av lax och öring för Byskeälven är enligt Havs och vattenmyndigheten:

- Förvaltningen av laxen och havsöringen ska vara ekosystembaserad och beståndsspecifik.
- Naturligt förekommande bestånd av lax och havsöring skall genom fiskevårdsåtgärder bevaras, stärkas och återuppbyggas inom älvens hela naturliga utbredningsområde.
- Naturproducerande bestånd av lax och öring ska återetableras där så är möjligt i vattendrag och vattenområden där det tidigare förekommit naturligt.
- Mängden lax och havsöring som återvandrar till Byskeälvens och dess närliggande kustområde skall öka.
- Såväl beståndens storlek som andra kvalitetsaspekter på bestånden ska ge goda förutsättningar för fiske efter lax och havsöring i Byskeälven och dess närliggande kustområde.

Förvaltningsmål för lax och öring

En förvaltning av lax och öring enligt dessa förvaltningsmål kommer att bidra till att uppfylla flera nationella mål som berör vattenkvalité, lax och öring. Havs och vattenmyndigheten har utformat ett flertal förvaltningsmål för att stärka de övergripande målen men även för att stärka ett genomförande av bland annat Ramdirektivet för vatten, Sveriges miljökvalitetsmål och Art- och Habitatdirektivet.

De föreslagna förvaltningsmålen som berör förvaltning av lax och öring i Byskeälven är enligt Havs och vattenmyndigheten:

- En beståndsspecifik förvaltning av både lax och öring ska eftersträvas i såväl den internationella, nationella som lokala förvaltningen.

- De svenska bestånden av naturproducerad vild lax ska nyttjas långsiktigt hållbart på nivåer där bestånden når minst 80 % av den potentiella smoltproduktionen. Målen för den naturliga produktionen ska uppnås så snart som möjligt dock senast 2025. Bestånd som inte bedöms nå dessa mål 2025 ska identifieras, orsakerna klarläggas och en åtgärdsplan för att restaurera bestånden tas fram senast år 2020.

- Individuella förvaltningsmål bör om möjligt utvecklas för varje enskilt laxbestånd. Bestämmelserna för fiske på varje bestånd ska så långt som möjligt anpassas till beståndets status.

- Förvaltningen av lax och öring ska långsiktigt bidra till att utveckla ett ekologiskt, socialt- och ekonomiskt hållbart fritidsfiske, fisketurism och yrkesfiske.

- Fiske på blandade bestånd av vild och odlad lax i havet ska undvikas och bestämmelserna för fiske ska utformas med hänsyn till det svagaste beståndet.

- En lokalt anpassad förvaltning bör utvecklas som ett komplement till den nationella förvaltningen.

- Senast 2018 ska det utarbetas nationella riktlinjer för uppföljningen av beståndsmål. Uppföljningen ska omfatta nyttjande, datainsamling och kontroll. Riktlinjerna ska även omfatta vilka förvaltningsåtgärder som bör vidtas beroende på beståndens status.

- Bestånden av öring ska i första hand förvaltas utifrån ett bevarande- och nyttjande perspektiv där beståndsstorlek och naturlig ålders- och storleksfördelning utgör förvaltningsmål.

Lokala förvaltningsmål

För en lokal förvaltningsorganisation, som för Byskeälvens FVO Västerbottensdelen, är det viktigt att ta del av andra aktörer och myndigheters målsättningar med förvaltningen av fiskarter och formulera egna mål för verksamheten som anpassas till de lokala förutsättningarna i älvdalen och de vatten vi förvaltar.

Målsättningar med förvaltningen av ett fiskevårdsområde är betydligt mer omfattande än förvaltning alla förekommande fiskarter. Det är även viktigt att ta fram målsättningar som omfattar infrastruktur och kunskapsuppbyggnad för fiskerättsägare men även en ekonomisk målsättning med verksamheten.

Fiskerättsägarna i Byskeälvens FVO Västerbottensdelen har under vintern 2016/2017 diskuterat deras vision och mål med förvaltningen av fiskevårdsområdet. Förvaltnings- och utvecklingsplanen skall vara adaptiv och revideras årligen (verksamhetsplanen) respektive vart femte år (Vision) med beslut på årsstämman.

Under arbetets gång har vid de arbetsmöten som hållits formulerats ett flertal lokala målsättningar och de har grupperats i tre kategorier, för att belysa olika sätt att se förvaltningen av Byskeälvens FVO Västerbottensdelen. De tre kategorierna har varit Fiskeförvaltning, Infrastruktur och Ekonomi.

Mål för fiskeförvaltningen av Byskeälven

1) Det är viktigt att vi har en balans mellan nyttjande och bevarande av resursen och påverkan på älvdalen och det natur-arv vi fiskerättsägare förvaltar.

2) Kunskapsnivån kring fiskeförvaltning av Byskeälven ska kontinuerligt öka hos styrelsen och fiskerättsägarna.

3) Förvaltningen av fiskebestånden ska långsiktigt bidra till att utveckla ett ekologiskt, socialt- och ekonomiskt hållbart fritidsfiske och fisketurism i älvdalen.

4) Allt fiske i Byskeälven ska så långt som möjligt anpassas efter respektive fiskebestånds status.

5) Datainsamling sker kontinuerligt i älven genom uppvandringskontroll, elfiske, fångstrapportering etc. av FVO och/eller av olika myndigheter.

6) Uppgången på lax har senaste året varit stigande och målsättningen är att 15 000 laxar ska passera Fällforsen senast år 2023.

7) Ökade bestånd av öring i älven till år 2020.

8) För att bibehålla ett attraktivt och hållbart fiske efter lax och öring bör en zon-indelning av fisket påbörjas till år 2019.

9) Arbeta fram en förvaltningsstrategi för alla övriga fiskarterna i älven (utöver lax och öring).

10) Skapa förutsättningar för kräftfiske för fiskerättsägarna i Byskeälven till år 2025

11) I samarbete med lokala viltvårdsområden se över möjligheterna för skyddsjakt på mink, säl och skarv inom avrinningsområdet.

Mål med infrastruktur längs Byskeälven

1) De regler och den infrastruktur som finns längs älven ska respekteras och följas av alla och detta ger en ökad trivsel och mindre slitage inom fiskevårdsområdet.

2) En strategi för arbetet med infrastruktur, minskning av slitaget och nedskräpningen längs älven arbetas fram år 2017

3) Underhåll av all infrastruktur längs älven sker kontinuerligt

4) Markägaravtal med alla berörda fastighetsägare som påverkas av föreningens infrastruktur.

5) Parkeringsplatser längs älven iordningställs år 2018

6) Skyltning av fiskeplatser längs älven och framtagande av ny fiskekarta till 2019.

7) Arbeta för att sprida engagemang och en gemensam värdegrund bland fiskerättsägarna och boende längs älven.

8) Spridningen av fiskegäster över älvens hela lax- och havsöringsförande sträcka skall öka.

9) FVO har definierat krav gällande samarbetspartners i framtiden. Guider, boende etc. ska alla ha ett ”godkännande” från FVO

Ekonomiska mål

1) Långsiktig ekonomisk planering och målsättning för Byskeälvens FVO Västerbottensdelen framtagen under 2017.

2) 5 miljoner i omsättning till år 2025

3) En anställd på årsbasis från år 2019.

4) Intäkten från fiskekort ska öka för att utvecklingen av fiskevårdsområdet och älvdalen ska vara möjlig.

5) Intäkter från sålda fiskekort skall i första hand återinvesteras i förvaltningen, fiskevården och fisket i älven samt främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen, förvaltningen av fiskeresursen ska alltid prioriteras.

6) 20 % av fiskekortintäkten ska årligen användas för underhåll av infrastruktur längs älven (driftsbudget) från 2018.

7) Intäktsökningen ska ske genom införandet av en ny fiskekortupplåtelse för älven till 2019 och inte baseras på antalet fiskedygn i älven (mer kvalité än kvantitet).

8) Fisket i inplanteringssjöarna bör vara självfinansierande.

9) Ökade intäkter för verksamhetsutövare längs älven genom kvalitetshöjning på levererade produkter. Detta innefattar många olika verksamheter men som påverkas av förvaltningen av älven.

10) År 2023 ska det finnas 10 årsarbeten som har koppling till älven.

Verksamhetsplan för Byskeälvens FVO Västerbottensdelen

Verksamhetsplanen är ett verktyg för att på ett strukturerar sätt arbeta med de målsättningar som fiskerättsägarna tillsammans tagit fram. Olika verksamheter påverkar olika delmål och allt arbete driver mot den Vision som tagits fram.

Det finns behov av att arbete med flera typer av verksamheter. Alltifrån biologiska återställningsarbete och insamling av data från älvens fiskbestånd, till att arbeta med information och att utveckla infrastrukturen längs älven. Detta möjliggöra för fiskerättsägare att engagera sig i de frågor och verksamheter de är intresserade av eller vill vara med och påverka, med vetskapen att allt ändå arbete som utförs följer de mål och den vision som antagits av stämman.

Tabell 1. Förslag på verksamheter som kan genomföras i Byskeälven som bidrar till att uppfylla Vision och uppsatta Mål med förvaltningen av älven.

ID	Verksamhet	Mål	Prio	Tid	Ansvarig
V1	Översyn av fiskevårdsområdets stadgar	Uppdaterade/tidsenliga stadgar	1	2018	FVO
V2	Omvärldsbevakning och förankring	Årliga möten med markägare, fiskerättsägare, entreprenörer och närliggande FVO	1	2017	FVO
V3	Kunskapshöjande åtgärder för fiskerättsägarna	Förankring och utbildning	2	2017-	FVO
V4	Delta i det regionala arbetet med lax och öringsförvaltning	Kunskapshöjande och omvärldsbevakning	2		Länsstyrelsen /FVO
V5	Anställa fiskesakkunnig för Byskeälven	Egen personal som driver verksamheten framåt och utvecklar föreningens resurser.	2	2018	FVO
V6	Utforma system för kvalitetssäkring av insamlad data från älven	Biologisk datainsamling	1	2017	SLU
V7	Genomföra provfisken inom nationella övervakningsprogrammet	Täthetsdata för 0+ och >0+ med hög kvalitet	1	Årlig en	Länsstyrelsen
V8	Genomföra ytterligare elfisken för att kontrollera spridning och tätheter på fler områden.	Ökad kännedom om utbredningsområde för lax och öring	3	2018	FVO
V9	Smoltundersökningar	Skattning av smoltproduktion	2	2019	SLU

V10	Förbättra driftsäkerheten av fiskräkningen i Fällfors	Rutiner för isättning, drift och upptag samt underhåll.	1	2017	Skellefteå kommun
V11	Fiskuppvandringskontroll	Biologisk datainsamling	2	2017	FVO
V12	Kontroll av lekplatser och lektid (flerårig undersökning)	Biologisk datainsamling	1	2017-2019	FVO
V13	Uppdatera information angående produktionsarealer	Rätt ingångsdata för MSY-skattning/mål	2	2018	SLU, FVO
V14	Genomföra kräftprovfiske för att undersöka storleken på beståndet.	Standardiserat provfiske för att kontrollera beståndet på ett avgränsat område.	3	2019	FVO
V15	Ta fram en förvaltningsstrategi för övriga fiskarter i älven.	Lyfta övriga arter och skapa möjligheter för ett hållbart nyttjande av dessa.	1	2018	FVO
V16	Säkerställa att biflöden kan nyttjas för öring och lax	Inventera vandringshinder och utföra åtgärder vid behov	2	2018-2020	FVO
V17	Ta bort svandammen i Byskebäcken	Tillgängliggöra bäcken för havsöring.	2	2018	Skellefteå kommun/FVO
V18	Se över förvaltningen av inplanteringsvatten	Bör vara självfinansierade	3	2018	FVO
V19	Inlösen av fasta redskap i havet utanför Byskeälven	Förbättra möjligheten för uppvandring av lax och öring i	1	2017	FVO
V20	Översyn av fiskekort och priset		1	2017	FVO
V21	Översyn av fiskeregler	Underbyggda regler med koppling till ekologiska målet och FIFS.	1	2017	FVO
V22	Obligatorisk fångstrapportering för alla	Biologisk datainsamling	1	2017	FVO
V23	Zon indelning av fisket	Skapa förutsättningar för fler nöjda besökare och minska slitaget på vissa fiskeplatser.	2	2018	FVO
V24	Fisketillsyn	Väl fungerande fisketillsyn längs älven och i havet	1	2017-	FVO

V25	Använda hemsida och sociala medier	Sprida information och marknadsföring	2	2017	FVO
V26	Utveckla ett system för att ta in synpunkter från fiskegäster	Återkoppling från gästerna är viktigt för att utveckla älven.	2	2018	FVO
V27	Arbeta fram en strategi för infrastruktur längs älven	Att få en samlad bild av alla åtgärder som behöver genomföras för att öka trivseln längs älven.	1	2017	FVO
V28	Iordningställa parkeringar längs älven	Förbättra infrastrukturen	1	2018	FVO
V29	Uppföra ett skyltsystem längs älven	Mer styrning av gästerna medför mindre störningar.	1	2018	FVO
V30	Löpande underhåll av infrastruktur; vägar, stigar, vindskydd etc.	Bibehållen och ökad trivsel hos besökare och boende längs älven	1	2017	FVO
V31	Samarbetsavtal med berörda entreprenörer längs älven	Ta fram och inarbeta ett avtal med aktörer som nyttjar fisket i älven.	3	2018	FVO
V32	Årsstämma	Verksamhet, Mål och Vision lyfts varje årsstämma.	1	2017	FVO

V1. Översyn av fiskevårdsområdets stadgar

För en långsiktigt och hållbar förvaltning av Byskeälvens FVO Västerbottensdelen är det viktigt att verksamheten är förenlig med de antagna stadgarna. Det är av den anledningen mycket viktigt att en översyn genomförs för att kontrollera att föreningens Vision och Mål är förenligt med stadgarna.

Stadgarna för FVOF är relativt övergripande formulerade för att man ska slippa justera dem alltför ofta. Dock förändras sakförhållanden över tid och kan behöva ses över och justeras. Det är då viktigt att känna till att om en översyn leder till att FVOF vill ändra i stadgarna så gäller följande: ”17 § En fiskevårdsområdesförenings beslut om ändring av stadgarna ska, i den mån ändringen gäller bestämmelser som avses i 16 §, prövas av länsstyrelsen, varvid bestämmelserna i denna lag om villkoren för och förfarandet vid bildande av fiskevårdsområde ska tillämpas. Innan länsstyrelsen fastställt stadgarna i deras nya lydelse får de inte tillämpas av föreningen. Lag (2010:1874).”

Då stadgarna utgör ramen för ett fiskevårdsområdes verksamhet kan en översyn också ge styrelserna möjlighet till att på ett konstruktivt sätt erinra medlemmarna om stadgarnas

innebörd och betydelse för föreningen. Detta då förslag till ändringar i stadgarna bör beslutats på årsstämman.

ÅTGÄRD
Formera arbetsgrupp inom FVOF som får i uppdrag att se över och lämna förslag och formulera en motion på revidering av föreningens stadgar. Förslag på förändringar behandlas därefter på årsstämma. Beslutade förslag som gäller 16 § i lagen om fiskevårdsområden måste därefter prövas av länsstyrelsen innan de fastställs.

Tidsperiod
2018

Ansvar
FVO

V2. Omvärldsbevakning och förankring

Byskeälven är en av de viktigaste resurserna för trivsel för boende längs älven som nyttjas för rekreation på olika sätt. Fiske, vandring och kanot är bara några av alla de aktiviteter som bedrivs i Byskeälven eller dess direkta närhet. Lax och öring är två av alla de arter som finns i älven och är helt beroende av att älven förvaltas på ett hållbart sätt. Det sker idag ett omfattande arbete med förvaltning av lax och öring på ett nationellt- och internationellt plan. Det är därför viktigt att fiskerättsägarna i längs Byskeälven är väl insatta i lax- och öringsförvaltning och vad som händer inom området.

Turismen är även något som växer i Sverige och i norra Sverige är det till stor del naturturismen som har haft en stark utveckling senaste åren. Till naturturismen räknas alltifrån norrskensspaning, snöskovandring och hundspann till sportfiske, kanot och cykling. Byskeälven har en stor möjlighet att vara en stark bidragande del i en framtida utveckling av Byskeälvdal.

Åtgärd
Fiskevårdsområdet ska årligen ordna/delta på möten med fiskerättsägare, fastighetsägare, turismentreprenörer, närliggande FVO, Skellefteå kommun och Länsstyrelsen i Västerbotten samt SLU för att ha aktuell information om vad som händer och sker i och längs älven.

Tidsperiod
Löpande

Ansvar
FVO

V3. Kunskapshöjande insatser för fiskerättsägare

Att förvalta ett fiskevatten är förenligt med ett stort ansvar och många åtaganden. För att fiskerättsägarna ska ha möjlighet att bedriva en lokal förvaltning behövs kunskap inom många olika områden, alltifrån sportfiske och fiskeförvaltning till lantmäterifrågor och ekonomi. Av den anledningen är det viktigt att många olika kompetenser engagerar sig i fiskevårdsområdesföreningen men även att det årligen sker utbildning av fiskerättsägare.

En grundförutsättning för att kunna arbeta för en uppsatt vision och nå de mål man satt upp för fiskevårdsområdet är att fiskerättsägarna har grundläggande kunskap om älvens ekologi och nyttjande och varför en bra förvaltning är viktig för älvdalen.

Åtgärd

Planera och genomför kunskapshöjande åtgärder för fiskerättsägare inom Byskeälvens avrinningsområde. Detta kan vara alltifrån studieresor till utbildningar inom fiskevård, fiskekologi, förvaltning, markfrågor men även bjuda in till intressanta föreläsningar om saker som berör fisket eller älvdalen i övrigt (t.ex. skogsbruk vid vatten, landsbygdsutveckling, turism).

Tidsperiod

minst 1-2 tillfällen per år

Ansvar

FVO

V4. Delta i det regionala arbetet med lax och öringsförvaltning

Länsstyrelsen har för avsikt att samla representanter från samtliga intressegrupper vad gäller laxen och havsöringen i Västerbotten. I länet finns åtta laxälvar och dessa älvars organisationer står alla inför arbetet att ta fram beståndsspecifika förvaltningsplaner och utveckla fisket på hållbart sätt. Det är här viktigt att länsstyrelsen ser till att det finns representanter även från de delar av älvarna som ligger i Norrbotten. Därutöver nyttjas laxen och öringen också på kusten i form av yrkesfiske och fritidsfiske. Länsstyrelsen ser ett värde i att formera ett laxråd där representanter från FVOF i alla älvar, länsstyrelsen, sportfisket, yrkesfisket och även kommuner och turismnäringen bör ingår.

I ett laxråd kan erfarenhet från enskilda älvar och kustområden delas till hela länet och rådet kan också fungera som en nod mellan fiskerättsägarna och statlig myndighet (HaV). I rådet kan enskilda älvars förslag till förändringar i t.ex. FIFS behandlas och kanske remissas regionalt innan det vidarebefordras till HaV för beslut. Sannolikt kan ett sådant förfarande underlätta Havs beslutstagande och därmed skynda på annars ofta ganska långdragna processer.

ÅTGÄRD

Byskeälvens FVO Västerbottensdelen utser 1-2 representanter för att sitta med i ett framtida laxråd i länet.

Tidsplan
Beroende på hur länsstyrelsens arbete med laxråd fortskrider.

Ansvar
FVO

V5. Anställa fiskesakkunnig för Byskeälven

För att möjliggöra en fortsatt utveckling av Byskeälvens FVO Västerbottensdelen är det nu nödvändigt överväga möjligheten att anställa egen personal. Det är här viktigt att en anställning sker på årsbasis för att klara av att hantera det ökade behovet av arbetsuppgifter som FVO genererar året runt. Det är idag nödvändigt att följa med i utvecklingen av lax och öringsförvaltningen på nationell och regional nivå, men även skapa möjligheter för utveckling för andra arter i älven. Behovet av ny infrastruktur längs älven är även stort och en framtida skötsel av detta måste även fungera i framtiden.

Det är därför att stämman och styrelsen är väl medvetna om vad man vill att en anställd person ska utföra för arbete och hur man vill att föreningen och älven ska utvecklas. Man kan välja att anställa en fiskevärd som arbetar med att underhålla den infrastruktur som finns längs älven, dvs. röja stigar och fiskeplatser, måla/bygga vindskydd, plocka skärp etc.

Dock så är det förvaltningen av fiskeresursen som ska vara det primära för Byskeälvens FVO Västerbottensdelen och även något som bör spegla den personal som anställs. Med egen personal finns stora möjligheter att genomföra flera projekt med koppling till älven bla biotopvård, fiskvandringskontroll, klassning av lekområden, men även med sin sakkunskap kunna driva frågeställningar kring förvaltningsmodeller etc. tillsammans med övrig expertis i Sverige och på så sätt arbeta för att uppfylla föreningens mål och vision.

Den anställde skulle även kunna fungera som föreningens sakkunniga i fiskeförvaltningsfrågor och ha regelbunden kontakt med myndigheter och forskningsvärlden. Personen bör även sköta om nyhetsflöden på sociala medier och hemsidan och vara ute och träffa besökare och entreprenörer längs älven, både för att vägleda och skapa trivsel, men även för att lyssna av frågor som bör hanteras av föreningen. Den anställde ska även kunna bidra med praktiskt arbete med infrastrukturen.

Åtgärd
Anställa egen personal

Tidsperiod
2018 och framåt

Ansvar
FVO

V6. Utforma system för kvalitetssäkring av insamlad data från älven

Det sker idag löpnade datainsamling av alltifrån vattenkemi till uppvandringskontroll av lax och öring. Det är därför viktigt att alla olika parter är medvetna om vilka parametrar som behövs och att det sker ett öppet samarbete för att säkerställa önskad kvalité på all insamlad data från Byskeälven. All datainsamling är resurskrävande och kräver hantering på olika nivåer i arbetet med alltifrån fältprovtagningar till bearbetning och analys av data. För att kvalitetssäkra denna process är det av största vikt att SLU och HaV är tydliga med vilka behov av data de har från Byskeälven för att föreningen ska ha möjlighet att bistå i detta arbete.

ÅTGÄRD

Årligen bistå SLU och HaV med önskad data från föreningens verksamhet.

Tidsplan

Löpande

Ansvar

FVOF

V7. Genomföra provfisken inom nationella övervakningsprogrammet

I Byskeälven har det under lång tid genomförts provfisken (elfisken) genom det nationella övervakningsprogrammet för lax och havsöring. Sedan 1980-talet har ett 11 lokaler fiskats årligen i Västerbotten (tabell 2) och fyra ytterligare lokaler i Norrbotten. Genom dessa provfisken erhålls mått på tätheten av lax- och öringsungar (antal ungar/100 m^2).

Tabell 2. Koordinater för de provfiskelokaler i Byskeälven som ligger inom Byskeälvens FVO Västerbottensdelen och ingår i det nationella programmet för laxövervakning. Dessa lokaler fiskas årligen.

Lokal	x-koordinat	y-koordinat
Hårdängesforsen	7218020	1750720
Treholmsforsen	7220990	1746940
Skogforsen	7222350	1744780
Skogsbo	7223210	1744050
Åkerforsen	7224860	1743570
Uddholmarna	7245510	1714710
Blankforsen	7247700	1710690
Blankforsen	7247970	1711500
Tjälamyrforsen	7248940	1707640
Myrheden	7252960	1695350
Holmforsen	7252960	1695350

ÅTGÄRD

Länsstyrelserna fortsätter med provfiske av de totalt 15 monitoringlokalerna i Byskeälven.

Tidsplan
Årligen i augusti-september.

Ansvar
Länsstyrelsen i Västerbotten

V8. Genomföra ytterligare elfisken för att kontrollera spridning och tätheter på fler områden.

Utöver det årliga provfisket efter lax- och öringyngel enligt det nationella övervakningsprogrammet i Byskeälven är det viktigt att ytterligare lek- och uppväxtområden i Byskeälven börjar undersökas. Detta i syfte att övervaka laxens och öringens utökade utbredning i älven.

I mitten av 2000-talet gjordes en insats med fler elfiskelokaler i Byskeälven i syfte att följa upp de biotopvårdande åtgärder som då genomfördes. Vissa av dessa elfiskelokaler kan vara lämpliga att åter ta in i uppföljningen av lax och öring i älven.

ÅTGÄRD
Årligen provfiska 10 extra lokaler.

Tidsplan
Årligen i augusti-september.

Ansvar
FVO

V9. Smoltundersökningar

Kunskap om hur mycket smolt som vandrar ut ur Byskeälven utgör viktigt information för att uppnå god förvaltning av älvens lax- och öringsstammens status. Smolten utgör också den fas i livscykeln som mäts för att följa upp det nationella laxförvaltningsmålet. Genom att koppla elfiskeresultaten (yngelproduktionen) till hur stort antal smolt som lämnar älven kan överlevanden för yngel till smolt erhållas vilket ger information om hur förhållandena har varit under ynglens uppväxttid fram till smoltstorlek. Vanligen nyttjas så kallade smolthjul för skattning av smoltproduktionen.

För att erhålla uppgifter om en älvs smoltproduktion måste smoltutvandringen undersökas 2-3 år. Detta då antalet utvandrande smolt varierar mellan år. Det är därför önskvärt att en smoltundersökning genomförs i Byskeälven inom en snar framtid. Då det redan idag finns smolthjul inom SLU och Länsstyrelsens regi är det önskvärt att de genomför undersökningen i Byskeälven tillsammans med Byskeälvens FVO Västerbottensdelen. Fältarbetet är relativt omfattande och då det handlar om arbete på vatten bör det till stor utföras av två personer med rätt kompetens.

Data analyseras i nästa steg av SLU.

ÅTGÄRD

Sätta ut och sköta ett s.k. smolthjul under smoltutvandringsperioden.

Tidsplan

maj-juni

Ansvar

Länsstyrelsen i Västerbotten och SLU

V10. Förbättra driftsäkerheten av fiskräkningen i Fällfors

Data om uppvandrande lax och havsöring från fiskräknarna i Fällfors är viktig ur flera aspekter med avseende på en hållbar förvaltning av Byskeälven.

För fiskeförvaltningen är det av stor vikt att samla in data på hur mycket vuxen lekfisk som återvänder i kombination med yngeldata (elfiske) information om båda arternas hela livscykel vilket ligger till grund för prognoser av t.ex. framtida yngelproduktion. Data från fiskräknare är precis som fångstrapporter viktiga delar i Byskeälvens marknadsföring för att locka till sig besökare till älven.

Räknarens automatiska registrering av fiskar som vandrar upp läggs idag upp på Skellefteå kommuns hemsida http://www.skelleftea.se/upplev/friluftsliv/fiske/laxcenter. Där är det tydligt att det är preliminära siffror som kan komma att justeras när analysen av fiskräkningen genomförs på hösten.

Det har dock förekommit en del driftsstörningar på fiskräknarna i Fällfors och det vore därför bra att det togs fram rutiner på hur driftsstörningarna hanteras och dokumenteras. Det är viktigt att detta är förankrat med FVO och att har löpande kännedom om den verksamhet som bedrivs i älven.

För att minska driftstörningarna på fiskräknarna bör det finnas en del reservdelar på plats för att snabbt åtgärda eventuella återkommande problem.

Åtgärd

Ta fram och förankra rutiner med skötsel av fiskräkningen i Fällfors med FVOF.

Tidsplan

2017

Ansvar

Skellefteå kommun

V11. Fiskuppvandringskontroll

För att få kunskap om den totala fiskuppvandringen i Byskeälven är det viktigt att öka kunskapen om hur stor del av den vandrande fisken som stannar nedströms Fällfors, där det redan idag finns en fungerande fiskräkning. Att få till en fungerande fiskräkning av lax och öring i nedre delen av älven, där sannolikt en stor del av fisken uppehåller sig fram tills leken och på sätt aldrig vandrar förbi Fällfors. Det är dock viktigt att fiskräkningen i Fällfors säkerställs eftersom den varit igång sedan slutet av 1990-talet.

Vid två olika tillfällen har det genomförts telemetristudier på lax i Byskeälven för att skapa en bild på hur fiskvandringen förbi Fällforsen fungerar och på så sätt få en bild på hur stor andel av fisken som vandrar förbi. Senaste undersökningen genomförde under tre år i mitten på 2000-talet och visade på att ca 1/3 av alla märkta laxar passerade Fällfors. Sedan dess har betydligt mer fisk börjat återvända till älven samtidigt som Skellefteå kommun arbetat med att förbättra funktionen med fiskvägarna i Fällfors.

År 2015 köpte Byskeälvens FVO Västerbottensdelen en ekolodsräknare (Simsonar) och placerade i älven i Byske samhälle. Placeringen visade sig inte vara optimal vilket medförde att den inför år 2016 flyttade ovanför E4a bron. Driften och hanteringen av data från denna fiskräknare är mer omfattande än vad man kunde ana.

Enligt Länsstyrelsen i Västerbotten är analysen av data (filmsekvenser där man ska notera passerande fiske) osäker och till stor del beroende av vem som utför analysen. Detta är en stor osäkerhetsfaktor som gör värdet på data mycket osäker.

Åtgärd

Fortsatt drift av fiskräkning i Fällfors genom de fiskräknare av VAKI-modell som Skellefteå kommun idag ansvarar för.

Data från Simsonar fiskräknare måste kvalitetssäkras av SLU eller annan organisation.

Om fortsatt datainsamling av fiskpassage i nedre delen av älven genom Simsonar genomförs, dock bör man avvakta med analysarbetet till metodiken är kvalitetssäkrad.

Köra dubbla fiskräknare i Fällfors, både VAKI och Simsonar, som en kvalitetskontroll av Simsonar under år 2017

Tidsperiod

2017

Ansvar

Skellefteå kommun och Byskeälvens FVO Västerbottensdelen delar på ansvaret för drift av fiskräkning i Byskeälven och SLU kvalitetssäkrar data.

V12. Utreda lekperiod och sammanställa lekområden för lax och öring.

För att möjliggöra ett uttag på fisk är det av störts vikt att Byskeälven reproduktionen av fisk håller en önskad nivå, enligt både egna målsättningar och målsättningar satta av myndigheterna. En av de viktigaste aspekterna i detta är att den fisk som vandrat upp i älven inte störs när den leker, och att man är ytterst varsam med påverkan på lekområdena efter lekperioden.

Eftersom lekfisk ofta blir aggressivare och även samlas i större ansamlingar i områden som lämpar sig för lek, är det ofta lättare att fånga lekfisk. Denna del av fiskens livscykel är en av de känsligaste perioderna då en störning eller ett uttag på lekfisk kommer att påverka älvens bestånd negativt. Både lax och öring leker i rinnande vatten, ofta på fina nackar där det finns gott om material lämpat för lek, så kallat lekgrus. Leken sker på hösten under perioden september-oktober. Vadning i älven på senhöstarna, på lekområdena, kan även det påverka dödligheten på rommen som ligger nedgrävs i gruset.

Av den anledningen finns det för vissa arter utpekade datum då fisket är förbjudet, 1 september – 14 oktober för öring och 1 september – 31 december för lax. Detta regleras i FIFS 2004:37 och gäller för samtliga älvar norr om latituden 63 30 N.

Länsstyrelsen och Havs- och Vattenmyndighet har under senare tid lyft frågan om att det bör införas en mer älvsspecifik förvaltning av lax och öring för att möjliggöra ett nyttjande utifrån de lokala förutsättningarna. Det är dock mycket viktigt att den lokala förvaltningen utgår utifrån känd kunskap både på lokal-, regional- och internationell nivå. Precis som med annat nyttjande är det av största vikt att det sker utan att äventyra det älvsspecifika beståndet av respektive art.

Det är viktigt att FVO sammanställer allt känd kunskap om lekplatser och lektider för att kunna utforma älv specifika fiskeregler som tar hänsyn till lekperioden. Detta arbete påbörjades 2015 av Skellefteå kommun och Länsstyrelsen i Västerbotten tillsammans med flera lokala FVOF runt om i Västerbotten. Det är viktigt att man genomför studier gällande lektider under flera år, för att få kunskap om de variabler som kan variera mellan åren.

<u>Åtgärd</u>

Genomföra en studie för att säkerställa när lax- och öring leker i Byskeälven. Undersökningen bör genomföras under minst 3 år för att ta hänsyn till skillnader mellan åren. Val av metodik för genomförande av projektet bör ske i dialog med SLU.

Inventeringen kräver ett flertal besök på älvens alla lekområden. Arbetet kan med fördel genomföras av flera personer på olika områden.

Ta fram en sammanställning av alla lekområden för Byskeälven. Denna ska inkludera arealer, koordinater och även finnas som ett kartskikt i GIS.

Tidsperiod
2017-2020

Ansvar
FVO

V13. Uppdatera information angående produktionsarealer

Det ekologiska målet baseras på älvens maximala smoltproduktion, där målet är att älven skall producera minst 80 % av den maximala smoltproduktion. För att beräkna en älvs maximala smoltproduktion väger man in många olika parametrar varav älvens sammanlagda produktionsareal är en.

Det finns idag beräkningar av dessa arealer för länets alla älvar men då dessa i de flesta fall inte är särskilt noggranna behöver de uppdateras och framförallt behöver man för Byskeälvens del räkna in alla biflöden och de övre delarna av avrinningsområdet som idag är laxförande, eller har potential att hålla lax. Det är viktigt att dessa skattningar är så exakta som möjligt då en felaktig skattning leder till att det uppsatta ekologiska målet då också blir fel.

Uppskattningen utförs genom att kombinera alla källor till information om habitat i älven, så som flygfoton, satellitbilder, fältinventeringar och lokalinformation. Utifrån detta material kan sedan älvens ytor klassas i olika kategorier av produktionsarealer (från utmärkta till olämpliga) och därefter kan, med hjälp av elfiskedata, beräkningar av den totala produktionen (av yngel och smolt) skattas.

Åtgärd
Med hjälp av all tillgänglig information uppdatera Byskeälvens totala produktionsarealer för lax och havsöring.

Tidsperiod
2017

Ansvar
SLU med hjälp av Byskeälvens FVO Västerbottensdelen.

V14. Genomföra kräftprovfiske för att undersöka storleken på beståndet.

Byskeälvens FVO Västerbottensdelen deltog 2015 i ett projekt där det genomfördes ett 20-tal provfiske på kräfta i älvar och sjöar i närheten av Skellefteå. Genom detta projekt utfördes två provfisken på kräfta i Byskeälven. Ett översiktligt provfiske där det lades ut 50 mjärdar i grupper på 5-6 stycket från mynningen upp till nedströms Fällfors. Samt ett provfiske i Kåtaselet där det fångats kräfta på 1980-talet.

Det översiktliga provfisket visade på att det finns kräftor på ett flertal lokaler i Byskeälven, dock är det svårt att bedöma statusen på bestånden utifrån de fåtaliga mjärdar som lades på respektive plats. Dock konstaterade det att det finns kräftor på flera ställen vilket är värt att undersöka mer. I Kåtaselet fångades inte någon kräfta i de 50 mjärdar som lades ut.

Detta sammanställdes sedan i en kräftskötselplan för Byskeälven där det finns bra information om flodkräftor och hur man förvaltar och förbättrar ett bestånd.

Åtgärd
Genomföra kräftprovfisken för att kontrollera beståndets status.

Tidsperiod
2019

Ansvar
FVO

V15. Ta fram en förvaltningsstrategi för övriga fiskarter i älven.

I Byskeälven finns fler arter än lax och öring som hamnat i ”skuggan” gällande förvaltning och nyttjande. Det är därför viktigt att man lyfter frågan hur man vill förvalta dessa arter nu och i framtiden. Finns det behöv av fiskevårdande åtgärder för dessa arter, hur mår bestånden och hur ser fisketrycket ut idag? Fisket efter abborre, gädda, harr och sik sker i dag till stor del av lokalbefolkningen, men det finns även ett intresse bland turister i älvdalen att bedriva sportfiske på dessa arter. Det är dock viktigt att man hittar en hållbar modell för hur och var fisket kan bedrivas, förbudstider, tillsyn och prissättning etc.

Åtgärd
Ta fram en förvaltningsstrategi för övriga arter i älven (utöver lax och öring).

Tidsperiod
2017-2018

Ansvar
FVO

V16. Säkerställa att biflöden kan nyttjas för öring och lax

Biflöden till Byskeälven är viktiga reproduktionsområden för vandrande fiskarter, både för lek och uppväxtområden för mindre fisk. Ett arbete med att säkerställa att biflöden kan nyttjas för vandrande fisk är därför nödvändigt att genomföra. Det är därför viktigt att ta del av äldre inventeringar och komplettera med nya för att alla vandringshinder ska elimineras och vattendragen åter ska bli en resurs för vandrade fiskarters fortlevnad. Det är här viktigt att specifikt titta på vattendragens utlopp i älven och vägtrummor samt eventuella dammar (grävda, bäver etc.).

Åtgärd
Ett första steg är att sammanställa alla vandringshinder som finns i biflöden till Byskeälven genom att granska äldre inventeringar och nya inventeringar.

I nästa skede genomförs åtgärder för att ta bort vandringshinder.

Tidsperiod
2017-2019

Ansvar
FVO

V17. Byskebäcken, en framtida havsöringsbäck

Byskeäbäcken rinner ut i Byskeälven öster om samhället, nedströms nedersta forsen i älven men har idag tyvärr ett definitivt vandringshinder något hundratal meter från Byskeälven. Där finns idag en gammal kommunal anläggning i form av en ”svandamm” där man tidigare höll ett antal gäss och änder för allmänhetens beskådning. Denna verksamhet har sedan många år upphört, men dammen som stänger av bäcken helt och hållet finns kvar.

Sträckan nedströms dammen har vid några tillfällen elfiskats och det fångades bland annat öring och lake. Genom att åtgärda detta vandringshinder skulle det möjliggöra för flera arter att nyttja denna strategiskt belägna bäck. Förutom öring och lax, skulle bäcken även vara intressant för andra fiskarter med vandringsbeteende som t.ex. havsharr och id.

Det har tidigare varit på gång att åtgärda vandringshindret, men det har inte blivit av.

Åtgärd
Ta kontakt med Skellefteå kommun och Länsstyrelsen för att kontrollera om föreningen ska behöva anmäla detta som en otillåten vattenverksamhet/strandskyddsbrott för att fastighetsägaren ska åtgärda problemet.

Tidsperiod
2017

Ansvar
Styrelsen (det är dock fastighetsägaren som är ansvarig för återställning av bäcken)

V18. Se över förvaltningen av inplanteringsvatten

Byskeälvens FVO Västerbottensdelen har under många år satt ut fisk i fem olika sjöar i västra delen av fiskevårdsområdet för att tillgängliggöra ett fiske för de som inte intresserar sig för fiske efter lax och öring. Det är sjöarna Blanktjärn, Västra och Östra Skäljetjärnarna, Blankträsket och i Abborrtjärn.

Intresset av att åka runt och fiska i inplanteringssjöar har generellt minskat bland sportfiskeutövare och många av inplanteringssjöarna runt om i Skellefteå kommun går inte ihop ekonomiskt. Frågan är hur det ser ut för Byskeälvens FVO västerbottensdelens inplanteringsvatten?

Skötsel och tillsyn av dessa vatten är inte heller det enklaste med tanke på deras geografiska placering. Några av sjöarna avvattnas även till bäckar som i dagsläget håller bestånd av flodpärlmussla och på så sätt är mycket värdefulla.

Åtgärd
En utredning om inplanteringssjöarnas fortsatta drift bör genomföras utifrån syfte, ekonomi och påverkan på skyddsvärda arter.

Tidsperiod
2017

Ansvar
FVO

V19. Inlösen av fasta redskap i havet

Byskeälvens FVO Västerbottensdelen har under många år engagerat sig i att mer lax och öring ska ta sig tillbaks upp till Byskeälven för att leka. En del i detta är att man gett ekonomisk ersättning till yrkesfiskare som varit verksamma inom Byskeälvens mynningsområde. FVO har valt att ge en ersättning till yrkesfiskare som inte lägger ut sina fasta redskap, på utvalda platser i havet utanför Byskeälvens mynningsområde och på så sätt förbättrat möjligheten för lax och öring att ta sig upp i älven. Liknande arbete sker idag på många ställen längst den svenska kusten och är en starkt bidragande orsak till en ökad tillgång på lax i älvarna.

Åtgärd
Fortsatt arbete med inlösen av fasta redskap längs kusten, både genom ersättning till yrkesfiskare och att arrendera fiskeplatser längs kusten.

Tidsperiod
2017

Ansvar
FVO

V20. Översyn av fiskekort och priser

Byskeälvens FVO Västerbottensdelen erbjuder idag flera olika alternativ för att köpa fiskekort samt olika varianter på års- och dygnskort.

Idag är det möjligt att köpa fiskekort hos ett flertal olika återförsäljare längs älven, fiskekortautomaten i Byske samt på www.byskealven.se. Detta medför att det är lätt för besökare att köpa fiskekort till älven.

Fiskekort och priser år 2016

Dygnskort 250 kr
Årskort 2500 kr
Zonkort 850 kr/år
Barn och ungdomar fiskar utan undantag gratis i fiskevårdsområdets vatten fram till den dag de fyller 18 år.

Fiskevårdsområdet har valt att erbjuda närboende (inom riktnummer 930 47, 930 52, 936 51, 936 94 och 936 95), ålderspensionärer samt personer som har sitt fritidshus inom fiskevårdsområdets gränser ett rabatterat pris på fiskekorten (årskort 1500 kr, dygnskort 150 kr samt zonkort 500 kr).

Fiskerättsägare har möjlighet att hämta ut ett fiskerättsbevis samt ett gästkort. Dessa är kostnadsfria och har för år 2016 haft lättnader i fiskereglerna i älven. Gästkortets syfte och möjlighet till nyttjande bör ses över i arbetet med översynen av fiskekort.

Tillgången på lax, och till viss del även öring, har blivit bättre senaste åren och det har inneburit att fångsterna och antalet besökare har en stigande trend, vilket betyder att laxförvaltningen gällande hela laxens livscykel blir bättre och bättre. Prisbilden på lax- och öringfiske i norra Sverige är i internationella mått relativt billigt och i samklang med en ökad laxstam och ett allt bättre fiske så har även efterfrågan på laxfiske i Byskeälven ökat från internationella sportfiskare. Uppfattningen från många gäster i Byskeälven är att det idag är trångt på de mest kända fiskeplatserna och att något bör göras för att förändra detta. Att se över möjligheten till olika upplåtelseformer för delar (zon indelning) av älven är ett sätt att tillgängliggöra fisket i älven för fler kategorier av fiskare än vad som besöker älven idag.

Fiske på flodkräfta är en sak som bör regleras med ett specifikt fiskekort för att möjliggöra en bra förvaltning och ett sunt uttag. På samma sätt bör man funder över möjligheterna att införa billigare dygnskort för fiske efter andra arter än lax och öring. Detta kräver dock tydliga fiskeregler och ett ökat behov av fisketillsyn.

De årskort som idag finns gäller ett år framåt från inköpsdatum. Detta kan innebära att en fiskegäst kan bedriva fiske i älven under två olika år, vilket kan göra det svårt att tyda vissa av de fastställda fiskereglerna. Av den anledningen bör giltigheten av årskort justeras så att de gäller kalenderår.

ÅTGÄRD

Under år 2017 ta fram ett förslag på hur fisket inom FVO ska upplåtas och prissättas till stämman år 2018 och genomföras till fiskesäsong år 2018. Man bör i denna utredning specifikt utreda hur olika upplåtelseformer (dag-, vecko- och årskort) påverkar ekonomin och uppsatta förvaltningsmål för FVO.

Tidsplan
2017

Ansvar
FVO

V21. Översyn av fiskeregler

I Byskeälven finns idag olika typer av fiskeregler som alla påverkar förvaltningen av lax och öring men även trivseln kring älven. De nationella reglerna som beslutas av Havs- och vattenmyndigeten (FIFS 2004:37) reglerar främst fisket efter lax och öring som t.ex. minimimått, lekförbud etc. I Byskeälvens FVO Västerbottensdelen har man utöver dessa regler valt att införa fler fiskeregler för att minska uttaget av lax och öring samt ett försök att skydda de största och viktigaste fiskarna. Det finns även en hel del informella fiskeregler, som t.ex. rotationsfiske, för att öka trivseln längs älven.

Av många besökare till älven uppfattas dock fiskereglerna i Byskeälven som allt för omfattande och detaljerade och många känner en rädsla att ”göra fel”. Liknande uppfattning om fisket och fiskereglerna fanns tidigare även i Mörrumsån innan Sveaskog gick in och förenklade fiskereglerna utan avkall på funktionen.

Fram till år 2015 fanns sex lokala fiskeregler som gällde för alla fiskare i älven. För år 2015 infördes det sju nya fiskeregler som stämman beslutade inte skulle gälla fiskerättsägarna.

Fiskereglerna ska vara ett sätt att förvalta fiskeresursen på ett hållbart sätt och som även medför att man kan styra uttaget och fisketrycket. Med tanke på den sjukdomsproblematik som senaste åren dykt upp främst på lax så är det viktigt att FVO är redo att med kort varsel (på några dagar) kan sätta in specialregler för ”innevarande säsong” för att skydda älvens unika fiskbestånd.

Det finns dock fler arter än lax och öring som behöver förvaltas på ett hållbart sätt genom moderna fiskeregler. Gädda, abborre, sik, harr och flodkräfta är andra arter som finns i älven och är mycket populära arter för sportfiske. Det är därför viktigt att FVOF även ser över fiskereglerna för dessa arter och funderar på hur en långsiktig förvaltning även av dessa arter kan ske i älven.

Av dessa ovanstående anledningar är det av största vikt att fiskereglerna för Byskeälven ses över för att skapa förutsättningar för en långsiktig och hållbar förvaltning av älven. Det är viktigt att fiskeregler förankras väl och får acceptans hos alla berörda parter.

Åtgärd
En översyn av fiskereglerna och en genomtänkt strategi att på ett snabbt sätt kunna möta snabba omställningar i fiskbeståndens utveckling är nödvändig för att kunna erbjuda ett attraktivt och hållbart fiske i framtiden. Förenklade fiskeregler underlättar även för de fiskande och för tillsynen i älven.

Tidsperiod
2017

Ansvar
FVO

V22. Obligatorisk fångstrapportering i Byskeälven

För att kunna bedriva ett fiske efter lax och öring i Byskeälven är det av största vikt att veta hur mycket fisk som vandrar upp i älven för att reproducera sig, hur mycket lax som vandrar ut ur älven som smolt samt hur mycket fisk som fångas (återutsätts/tas upp). Detta ger underlag för hur Byskeälvens FVO Västerbottensdelen ska förvalta sin del av älven och fisket på ett hållbart sätt. Ett uttag av lax och öring genom fiske i älven kan påverka laxens och öringens ekologiska status, precis som fisket i havet.

Vad gäller yrkesfisket efter lax och öring längs Sveriges kust är uttaget idag begränsat av en fiskekvot och varje enskild licensierad yrkesfiskare är skyldig att rapportera sin fångst (och fångstansträngning; m.a.o. med vilken mängd redskap och under hur lång tid de fiskat) av lax och öring inom 48 timmar efter fångst.

Detta står i kontrast till fisket efter lax och öring i älvarna där ingen nationell begränsning i uttag (kvot) finns annat än att enskild fiskare endast får behålla en lax per fiskedygn. Därutöver finns inte heller något nationellt krav på att fritidsfiskare skall rapportera sin fångst eller hur mycket (dagar) de fiskat. Byskeälvens FVO Västerbottensdelen har sedan många år en begränsning på 5 laxar och 5 öringar per fiskekort och år.

I Byskeälven ska alla fiskegäster rapportera sin fångst genom att registrera detta på fiskevårdsområdets hemsida, app eller på de invägningsstationer som finns längst älven. Fångstrapporteringsskyldighet gällde dock inte för fiskerättsägare år 2016.

FVOF införde år 2012 en kontrollavgift kopplat mot fångstrapporteringen i älven. Denna innebär att alla fångster av lax och öring ska rapporteras inom 24 timmar, i annat fall kan en kontrollavgift tas ut av fiskaren. Dock ställs idag inga krav på att rapportera när man inte får fisk.

Fångststatistik är ett mycket viktigt underlag för att möjliggöra en hållbar förvaltning av älvens lax- och öringsstammar och efterfrågas av bla Havs- och vattenmyndigheten och SLU för deras arbete på nationell- och internationell nivå. Aktuell fångststatistik tillsammans med aktuella siffror på luppgången på lax i älven är även av stort intresse för alla fritids- och sportfiskare och inte minst för entreprenörer och turister längs älven.

Det är därför viktigt att Byskeälvens FVO Västerbottendelen inför krav på fångstrapportering för alla som fiskar i älven.

ÅTGÄRD
Som ett led i arbetet med den internationella laxförvaltningen är det viktigt med datainsamling och därför är det av största vikt att Byskeälvens FVO Västerbottensdelen inför fångsrapporteringsskyldighet för alla som bedriver fiske i älven för en fortsatt långsiktig och hållbar förvaltning av älven.

Tidsperiod
2017

Ansvar
FVO

V23. Zon indelning av fiske i Byskeälven

I samma takt som laxen har ökat i Byskeälven har antalet besökare ökat. Det ökade antalet besökare leder till ökade intäkter för försäljning av fiskekort, men även ett ökat slitage på fiskeplatserna, parkeringar, vägar och stigar. Intresset för att komma att fiska i Byskeälven har ökat och fortsätter att öka ute i världen, dock är det många som idag avråder gäster att besöka Byskeälven, till stor del beroende på den trängsel och hårda jargong som idag kan förekomma vid vissa tidpunkter och fiskeplatser längs älven.

Ett sätt att möta den ökade efterfrågan på fiske i Byskeälven är att se över möjligheten till reglering av antalet spön som älven klarar av per dag. Det finns idag många goda exempel på hur man kan minska trängseln längs älven. Det finns många vattendrag som idag har attraktivt fiske efter lax och öring som infört någon form av zon indelning av älven.

Genom att styra besökarna genom bättre skyltning och infrastruktur kommer besökare lättare hitta till nya fiskeplatser längs älven. Att dela upp älven i olika zoner kommer att innebära att det är möjligt att reglera fisket på ett nytt sätt. Man har då möjlighet att reglera regler, prissättning, fisketryck etc. för respektive zon utifrån de målsättningar man tagit fram.

Genom en zon indelning kommer man att kunna erbjuda ett attraktivt fiske för fiskerättsägare, sportfiskare (alltifrån nybörjaren till den mest inbitne laxfiskaren), närboende, fisketurister och turismentreprenörer.

Det finns många olika modeller på hur detta kan genomföras och vilka effekter det får för fiskerättsägare, besökare, landsbygdsutvecklingen och fiskbestånden. Det är därför viktigt att en utredning genomförs och ett anpassat system för Byskeälvens FVO Västersbottensdelen tas fram.

ÅTGÄRD
En fokusgrupp får i uppdrag att se över förutsättningarna för införande av zon indelning (fiskesträckor) längs Byskeälven, tillsammans men deltagare från turismnäringen.

Tidsplan
Genomförs år 2018

Ansvar
Styrelsen

V24. Fisketillsyn

Fisketillsyn (och fiskeregler) är ett av de viktigaste verktygen som Byskeälvens FVO västerbottensdelen har för att förvalta fisket längs älven och kustområdet utanför Byskeälvens mynning. För detta arbete har Byskeälvens FVO västerbottensdelen anlitat ett 20-tal fisketillsynsmän (och kvinnor) som från och med 2016 genomför största delen av tillsynen genom schemalagd tillsyn. Tidigare är har den till största delen skett i samband med tillsynsmännens eget fiske, men det har även skett riktade insatser med beordrad tillsyn. Ett schema för tillsyns bör läggas upp så att arbetsinsatsen är stor då fisketrycket är högt, men det är även viktigt att tillsynen bedrivs i samband med t.ex. lekförbudet på höstarna.

Syftet med all tillsyn är att kontrollera efterlevnaden av de nationella lagarna som reglerar fisket längst kusten och i älven samt de lokala fiskereglerna som FVO själva beslutat om. De nationella lagarna är Fiskelagen (1993:787), föreskrifter i Havs- och vattenmyndighetens författningssamling (HVMFS) och då i synnerhet FIFS 2004:37.

För att få till en så effektiv tillsyn som möjlig är det viktigt att ha god koll på när fisketrycket är som högst, vart fisket bedrivs och vilka tider på dygnet som fiskas. Under olika tider på året kan tillsynen ha olika intensitet, men som med all typ av kontroll är det bra att visa upp sig tidigt på året för att fiskegästerna ska märka av att det bedrivs tillsyn och även för att kunna informera och diskutera rådande regler och nyheter för älven.

Det är av stor vikt att tillsynen bedrivs på ett strukturerat och systematiserat sätt. Fisketillsynsmännen bör för varje tillfälle de varit ute längst älven eller på havet fylla i en tjänstgöringsrapport (antal kontrollerade fiskare, eventuella påföljder, nedlagda timmar, tidpunkt etc.) för att man vid årets slut på ett enkelt sätt ska kunna utvärdera hur verksamheten fungerat under året. Allt för att kunna förbättra tillsynen till kommande år.

Det är mycket viktigt att det finns tillsynsmän som ”alltid är redo” för hastigt påkommande ärenden t.ex. vid anmälan om brott mot regler som kommer in via allmänheten, både gällande kusten och älven.

Fisketillsynsmännen bedriver mycket av sitt arbete längs älven och träffar många av alla fiskegästerna längs Byskeälven. Det är bra om tillsynsmännen förutom att bedriva tillsyn längs älven kan fungera som ambassadörer för älven. Till viss del blir de fiskevårdsområdets ”ansikte utåt” och sannolikt den enda person som gästerna träffar på från föreningen under sitt besök längs älven. En fisketillsynsman bör vara social och ha lätt för att ”ta folk” och gärna ha

lokalkännedom om utbudet av boende, restauranger, sevärdheter och guider längs älven för att kunna svara på frågor.

Eftersom fisketillsyn är uppskattat av de flesta besökare längs älven borde det inte ses som ett problem att bli kontrollerad när man är vid älven, istället för att bli störd i samband med sitt aktiva fiske.

En annan viktig del i fisketillsynsarbetet är kontroll av fisket på kusten. Det är viktigt att kontroller genomförs under hela säsongen för att kontrollera efterlevnaden på gällande lagstiftning. Det är här viktigt att arbetet sker i samarbete med Kustbevakningen och Polisen. Det är även en fördel att arbetet sker i samarbete med närliggande älvar för att tillsammans bygga upp kompetensen hos tillsynsmännen samt öka kunskapen hos de personer som utövar nätfiske längs kusten.

Åtgärd
Utvärdering av 2016 års fisketillsyn och genomföra justeringar i upplägg om nödvändigt. Fortsatt schemalagd tillsyn samt att genomföra tillsyn i samband med tillsynsmännens eget fiske, för att öka antalet bevakningstimmar i älven. Delta i det samarbete och nätverk som finns längs Västerbottens- och Norrbottenskusten.

Tidsperiod
2017

Ansvar
Styrelsen

V25. Använda hemsida och sociala medier för informationsspridning och marknadsföring

En uppdaterad och innehållsrik hemsida är viktigt för marknadsföring av fisket i älven, men även för spridning av information om verksamheten och föreningen. Det är viktigt att vara tydlig med vision och mål med förvaltningen av fiskevårdsområdet och signalera detta budskap på hemsidan, detta skapar förutsättningar för en ökad förståelse och förtroende för föreningens arbete.

Att tillgängliggöra fångststatistik på www.byskealven.se är ett bra sätt att skapa trafik till hemsidan. Det är dock viktigt att man är medveten om vad man publicerar på hemsidan, både vilka bilder man kommunicerar och hur man uttrycker sig, då fel budskap kan få negativa konsekvenser för Byskeälven och föreningen.

En utveckling av hemsidan kan vara att koppla föreningens sociala medier till hemsidan och på så sätt göra sidan mer levande, då tanken är att dessa ska uppdateras minst en gång i veckan och gärna ännu mer under fiskesäsong. Med dagens teknik är det mycket lätt att göra små informativa filmer om Byskeälven och fisket, men det vore intressant att även göra filmer

som beskriver C&R, vadning, flugbindning etc. i Byskeälvdal. Både för att öka kunskapen hos fastighetsägare och besökare men även som en del av marknadsföringen av älven.

Åtgärd
Hemsidan hålls uppdaterad med fångststatistik och sociala medier används som informationskanal för vad som händer och sker i området samt kommunikation med fiskegäster och intressenter.

Tidsperiod
2017

Ansvar
FVO

V26. System för att samla synpunkter och förslag från fiskegäster

Med målet att utveckla fisket i älven bör ett system för att fånga upp åsikter, synpunkter och förslag på förbättringar från fiskegäster och boende i älvdalen tas fram. Redan idag kommer det in synpunkter kring fisket i älven, t.ex. muntligt till enskilda personer eller genom mail, men då det saknas ett system i förvaltningen att ta till vara och utvärdera dessa leder förslag sällan till handling och risk finns för att frustration uppstår bland de som lämnar förslag.

Det ska inte spela någon roll hur förslag/frågor kommer FVOF till känna det viktiga är att frågeställaren får respons på sitt förslag, vilket kommer att kräva arbete för FVOF. Ett enkelt sätt att hantera dessa frågor och förslag är att använda sociala medier eller hemsidan till detta och publicera sakliga frågor och svar. Det är även viktigt att meddela den som ställt frågan hur den ska hanteras om inte ett direkt svar kan ges.

ÅTGÄRD
Anpassa hemsidan för att hantera dessa förslag och frågor, alternativt att föreningens Facebook används till detta.

Tidsplan
2018

Ansvar
Styrelsen

V27. Arbeta fram en strategi för infrastruktur längs älven

Byskeälvens FVO Västerbottensdelen förvaltar en 10 mil lång sträcka av Byskeälven samt fem inplanteringssjöar och ett flertal biflöden. Sedan bildandet av FVOF i slutet på 1980-talet har utbudet av rastplatser, parkeringar och stigar vuxit fram, både planerade och spontana längs hela älven. Besökare har mestadels varit lokala fiskare som hittat relativt bra längs älven och

någon trängsel har det inte varit tal om. År 2007 var det en dipp på antalet fiskedygn i älven, ca 9 000 fiskedygn, men detta vände till över 12 000 fiskedygn året därpå. Detta har sedan dess fortsatt att stiga och är nu över 15 000 fiskedygn totalt i älven. Utländska fiskgäster har under samma period stigit från 189 fiskedygn till över 1500 fiskedygn. Den ökade tillgången på lax har således ökat attraktiviteten för Byskeälven långt utanför Byskeälvdal och detta är något som fortsätter att öka.

Slitaget och nedskräpningen har ökat markant senaste åren och det beror till stor del på alla fiskegäster längs älven. Ett ökat antal besökare ställer således högre krav på förvaltningen, både gällande fiskeförvaltning och infrastruktur. Av den anledningen är det nu hög tid att ta fram en strategi för att säkerställa funktionen av den infrastruktur som finns och behöver förändras/utvecklas längs älven.

För att få en fungerande infrastruktur längs hela älven gäller det att kartlägga vart det idag finns parkeringsplatser, rastplatser, stigar, spänger, broar, sopstationer och skyltning för att skapa ett utgångsläge av situationen. Nästa steg är att se hur behovet ser ut nu och i framtiden och tillsammans med fastighetsägarna längs älven komma fram till en hållbar lösning. Genom en tydlig infrastruktur är det enklare för fiskegästerna att hitta rätt, och på så sätt minska störningen och slitaget där fastighetsägarna inte vill ha det.

För att infrastrukturen ska fungera långsiktigt är det viktigt att markägaravtal tas fram för alla berörda fastighetsägare och på så sätt förankras väl.

Åtgärd
Ta fram en strategi för utveckling av infrastrukturen längs älven och upprätta markägaravtal med alla berörda fastighetsägare.

Tidsperiod
2017

Ansvar
FVO

V28. Iordningställa parkeringar längs älven

De flesta besökare till älven kommer med bil, och det är därför viktigt att det finns parkeringsplatser längs älven för att styra besökarna dit fastighetsägarna vill ha dem. Detta innebär att fiskegästerna känner sig tryggare i var de kan lämna sin bil och kommer att innebära färre konflikter om felparkerade bilar. En ökad trygghet och säkerhet hos fiskegästerna ger också gladare gäster.

FVOF ska i möjligaste mån nyttja lokala aktörer för arbetet med att iordningställa parkeringsplatser, som också ska skyltas upp.

Åtgärd
Skylta upp och iordningställa parkeringsplatser längs hela älven utifrån infrastruktur strategin.

Tidsperiod
2017

Ansvar
FVO

V29. Uppföra ett skyltsystem längs älven

För att underlätta för fiskegästerna att hitta till fiskeplatserna längs älven är det viktigt att föreningen skyltar upp de platser dit man vill styra besökarna och på så sätt kanalisera slitaget till vissa stigar, rastplatser och parkeringsplatser. En skyltning av fiskeplatser och infrastruktur längs älven kommer att vara mycket uppskattat av tillresta fiskegäster och kommer även att leda till att fisketrycket på älven kan spridas ut på fler platser.

En fysisk skyltning av infrastruktur och fiskeplatser bör även kompletteras med en informations karta, digital eller på papper, som besökarna kan använda.

Åtgärd
Infrastruktur och fiskeplatser längs älven skyltas upp och informationsmaterial tas fram.

Tidsperiod
2018

Ansvar
FVO

V30. Löpande underhåll av infrastruktur

Byskeälvens FVO Västerbottensdelen förvaltar redan idag ett flertal vindskydd, dass och flottarkojor som alla ska underhållas regelbundet. I den infrastrukturstrategi som ska tas fram kommer sannolikt behovet av ytterligare infrastruktur att komma upp. Det är av den anledningen viktigt att man tidigt bestämmer vilken skötselnivå man avser att hålla och hur det ska utföras.

Det finns flera sätt att genomföra underhållet av infrastrukturen, men man ska dock vara medveten om att det är relativt arbetsintensivt. Det kanske finns möjlighet att lägga ut uppdrag på byaföreningar längs älven, eller anställa sommarjobbar för de enklaste åtgärderna. Det är viktigt att föreningen fastlägger en årlig budget för skötsel av infrastrukturen längs älven motsvarande 15-20 % av den årliga fiskekorts försäljningen.

Åtgärd
Löpande underhåll av föreningens infrastruktur sker årligen

Tidsperiod
2017

Ansvar
FVO

V31. Samarbetsavtal med berörda entreprenörer längs älven

Byskeälvens FVO Västerbottensdelen har möjlighet att vara en betydande aktör i landsbygdsutvecklingen av Byskeälvdal, med tanke på den resurs de förvaltar. Det finns idag några enstaka entreprenörer längs älven som på ett eller annat sätt drar nytta av älven. Med tanke på hur turismen ökat i Sverige under de senaste åren och där naturturismen i norra Sverige är en starkt växande näring, är det inte långt bort innan fisketurismen på allvar kommer till Byskeälven.

Här har fiskevårdsområdet en möjlighet att arbeta fram en strategi för att möta efterfrågan från fisketurister och guider på fiske i älven. Ett sätt kan vara att ta fram någon form av samarbetsavtal som man erbjuder entreprenörer som vill vara verksamma inom Byskeälvens FVO Västerbottensdelen. Det är viktigt att ett avtal tillför något för båda parter och kan reglera ekonomiska ersättningar, arbetsuppgifter eller marknadsföring etc.

Ett avtal bör även reglera möjligheten att nyttja mark för övernattning etc. som FVO i sin tur reglerar med fastighetsägarna längs älven.

Åtgärd
FVO arbetar fram ett samarbetsavtal för aktörer/entreprenörer som är verksamma längs älven.

Tidsperiod
2018

Ansvar
FVO

V32. Årsstämma

Det är viktigt att på varje årsstämma lyfta ”Förvaltnings- och utvecklingsplanen för Byskeälvens FVO Västerbottensdelen”. Årligen skall stämman besluta om den planerade verksamheten för kommande år och hur man ligger till med de Mål man satt upp för verksamheten. Vart 3:e – 5:e år skall stämman besluta om den vision och de mål man tidigare satt upp fortfarande är aktuella. Kanske finns det mål som är uppfyllda som kan tas bort från planen och andra mål man vill föra in. Är fortfarande visionen aktuell, eller finns det anledning att spetsa till den än mer? Då planen är ett levande dokument är det alltid möjligt att revidera innehållet och lägga till nya verksamheter, vilket bör ske på stämman varje år. Det finns dock

alltid frågeställningar och åtgärder som dyker upp och som inte kommer att hinna planeras in som verksamheter men som måste besvaras och åtgärdas mer eller mindre direkt, det är dock viktigt att man alltid beslutar enligt de mål som antagits.

Åtgärd

Innan styrelsemöte som föregår stämma skall FVOF ha samrått och tagit fram förslag på verksamhetsplan och reviderad vision och mål. Styrelsen enas på styrelsemötet om planen och skriver ett förslag till beslut som sedan delges medlemmarna på ett korrekt sätt innan den tas upp på årsstämman för beslut.

Tidsplan

Årligen och vart tredje år-femte år.

Ansvar

FVO

Förslag på ny organisation för Byskeälvens FVO Västerbottensdelen

Byskeälvens FVO Västerbottensdelen bildades i december år 1989 och omfattar Byskeälvens flöde inom Skellefteå kommun, en sträcka på ca 10 mil älv. Enligt fiskevårdsområdets stadgar ska styrelsen bestå av en ordförande och åtta övriga ledamöter samt personliga suppleanter för dem. Dessa bör vara representerande enligt följande: två från skogsbolagen (en ledamot från Sveaskog och en ledamot från SCA), tre från övre delarna av älven (uppströms Fällfors) och tre representanter från nedre delen av älven (nedströms Fällfors). Totalt uppgår antalet fiskerättsägare idag till ca 300 stycken.

Som i alla demokratiskt styrda förvaltningar så innebär det inte bara rättigheter att vara fiskerättsägare, utan även skyldigheter. Under de senaste åren har det funnits olika syn bland fiskerättsägarna på hur förvaltningen ska se ut och hur arbetet ska prioriteras. Detta har medfört en polarisering bland fiskerättsägarna och många frågeställningar har hanterats som ”rätt eller fel”. Ofta har diskussionen fastnat i små enskilda frågeställningar kring t.ex. ekologi, infrastruktur eller äganderätten istället för diskussioner om visioner och mål med förvaltningen av fiskevårdsområdet. Då förvaltningen av Byskeälvens FVO Västerbottensdelen innehåller och påverkar så mycket mer än enbart ekologi och ägande, utan även infrastrukturella frågor, landsbygdsutveckling och livskvalité för boende och besökare är det nödvändigt att arbetet förankras väl och att man arbetar efter fastlagda mål och visioner för älven.

En förvaltning av ett fiskevårdsområde måste ske på hållbara grunder då det till stor del handlar om nyttjande av naturligt förekommande arter som alla har olika livsbetingelser, livscykler och som i Byskeälvens fall, där lax och öring endast under vissa stadier av livscykeln befinner sig inom Byskeälvens FVO Västerbottensdelens avgränsningar. Av den anledningen är det av största vikt att arbetet sker långsiktigt och på hållbara grunder.

Förvaltningen av Byskeälvens FVO Västerbottensdelen bör vila på en aktuell fiskevårdsplan innehållande vision, mål och åtgärdsförslag. En fiskeplan är inget statiskt dokument utan bör uppdateras regelbundet med nya mål och åtgärdsförslag. Förankringen av vision och mål bland alla fiskerättsägare är mycket viktig för att kunna arbeta långsiktigt med förvaltningen. Det är därför viktigt att man genom årliga träffar stimulerar fiskerättsägarna att närvara genom olika former av utbildningar, föreläsningar och kurser som ligger inom målbilden för verksamheten.

I arbetet med att se över förutsättningarna för en ny organisation av FVO (Figur 1) och ta fram delar av fiskevårdsplanen har ett flertal intervjuer hållits och frågor till fastighetsägare delats ut. Det intressanta i detta är att Byskeälven anses av de flesta av de som intervjuats som en otrolig resurs för alla som lever längs älven men även som en otrolig resurs för att utveckla landsbygden och som en oslipad diamant gällande fisketurismen i regionen.

Byskeälven har under många år drivits, mer eller mindre, av ideella krafter, vilket måste ses som en bedrift med tanke på hur mycket arbete som genomförts längs älven sedan 1980-talet. Omsättning passerade för något år sedan 1 miljon kronor och har sedan dess fortsatt att öka. Intäkterna består till största delen av fiskekort försäljning, vilket visar på att antalet besökare stadigt ökat till älven, i samma takt som tillgången på lax ökat. Även slitaget har ökat på den infrastruktur som finns längs älven.

Idag finns ett ökat behov av skötsel längs älven och det innebär även mer behov av uppföljning av besökarnas upplevelse, boende och fiskerättsägarnas frågor samt myndigheters ökade krav på lokal förvaltning etc. Allt detta uppkommer till följd av att fiskevårdsområdet upplåter fiske till besökare till älven. Ett fiske som är beroende av ett hållbart nyttjande som vilar på kunskap om de lokala förutsättningarna. Detta innebär idag att FVO ska ha kunskap om hur fiskbestånden mår, lax/öring uppgång i älven, reproduktion, smoltutvandring, fångstuttag etc. Samt att det finns liknande frågeställningar även för andra arter i älven. Detta innebär att det är svårt att klara av allt detta arbete med ideella resurser. För att klara av alla dessa viktiga frågor och arbetsuppgifter på ett tillförlitligt sätt är det nu tid för FVO att på årsbasis anställa personal.

Under de senaste åren har detta arbete till stor del skett av styrelsen och vissa konsultuppdrag. En del av det löpande underhållet har skett av sommaranställd personal.

För att arbetet ska vara förankrat och skapa stort engagemang hos fiskerättsägarna är det viktigt att styrelsen i framtiden bestå av ordförande och åtta ledamöter + ersättare. Styrelsemedlemmarna bör representera olika delar av älven och gärna ha olika sakkunskaper som driver utvecklingen framåt. Under styrelsen bör det finnas fyra fokusgrupper med olika ansvarsområden (tabell 3). Dessa fokusgrupper ska ansvara för att utreda och verkställa de uppdrag som stämman beslutat om men även arbeta med de frågeställningar som uppkommer under året och uppfyllelse av planen. Fokusgrupperna ska arbeta mot en fastlagd budget. Fokusgruppen ska bestå av en representant från styrelsen, den anställde, samt ett antal fiskerättsägare (5-6 st.) beroende på frågeställning och vad som ska utredas. Alla utses av stämman eller styrelsen. Den person som företräder styrelsen är ansvarig för arbetet och fungerar även som sammankallande och tillsammans med den anställde ansvarar för rapporter till styrelsen. Till dessa fokusgrupper ska man ha möjlighet att koppla in externa experter/resurser för att få in kunskap och erfarenheter som saknas i fokusgruppen. Eventuella kostnader för detta ska godkännas av styrelsen

Tabell 3. Förslag på fokusgrupper

Fokusgrupp	Externa experter/resurser
Fiskeförvaltning	SLU, Länsstyrelsen, konsulter, Sportfiskarna, Skellefteå kommun, fiskegäster
Tillsyn	Polis, Kustbevakningen, Länsstyrelsen
Infrastruktur	Byaföreningar, turismentreprenörer, Maskinförare, Visit Skellefteå, Skellefteå kommun, fiskegäster, boendeanläggningar
Information	Konsulter, fotografer/filmare, datakonsulter etc.

För att möjliggöra en fortsatt utveckling av Byskeälven kommer det på sikt att vara nödvändigt att anställa egen personal på årsbasis för att klara av att hantera det ökade behovet av arbetsuppgifter som FVO genererar. Det är här viktigt att stämman och styrelsen är väl medvetna om vad man vill att en anställd person ska utföra för arbete och hur man vill att föreningen och älven ska utvecklas. Antingen anställer man en fiskevärd som arbetar med att underhålla den infrastruktur som finns längs älven, d.v.s. röja stigar och fiskeplatser, måla/bygga vindskydd, plocka skärp etc.

Föreningen skulle dock behöva anställa en person som kan arbeta med att utveckla älvens potential genom fiskevårdande åtgärder, biologiska uppföljningar, upphandlare av olika praktiska åtgärder, ansöka och arbete med projekt för att växla upp verksamheten etc. Den anställde ska fungera som föreningens sakkunniga i fiskeförvaltningsfrågor och ha regelbunden kontakt med myndigheter och forskningsvärlden. Personen bör även sköta om nyhetsflöden på sociala medier och hemsidan och vara ute och träffa besökare och entreprenörer längs älven, både för att vägleda och skapa trivsel, men även för att lyssna av frågor som bör hanteras av föreningen.

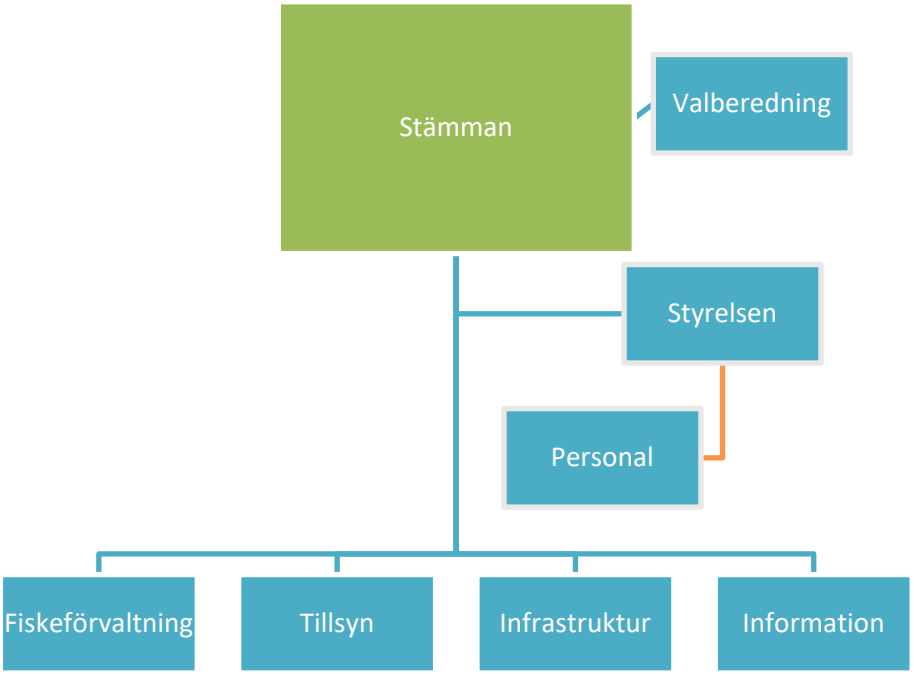

Figur 1. Förslag på organisationsschema för Byskeälvens FVO Västerbottensdelen.

Statusen på lax och öring i Byskeälven

Laxen i Byskeälven har haft en stark positiv trend senaste åren. Tätheterna på laxungar vid elfisket i älven har ökat och år 2016 var det nytt rekord med 43,06 laxungar/100 m^2. Detsamma gäller uppgången av lax förbi Fällfors och de två fiskräknarna som under året noterat 6927 laxar. Sedan 1997 har det varit laxungar på nära på 100 % av alla de 15 elfiskelokalerna i Byskeälven som ingår i Länsstyrelsens monitoringprogram, vilket även var fallet för år 2016. Det vore önskvärt att det lades in några kompletterande elfiskelokaler för att kontrollera hur spridningen och tätheterna av lax ser ut i älven på uppväxtområden som tidigare inte undersökts.

Precis som i många andra älvar så uppvisar öringen inte alls samma fina utveckling som laxen. Tätheterna av öringungar i provfisket i Byskeälven är generellt mycket lägre än för laxen, ca 1 öring/100m^2 och öringen noteras endast på ca 40 % av alla elfiskelokaler. Tyvärr uppvisar öringen en något negativ trend vilket är mycket oroande på för en redan svag population. Uppgången på öring förbi Fällfors slutade för år 2016 på 249 öringar.

Fisk vandringen förbi Fällfors har sedan 2005 sammanställts som totalt fiskvandring, där både lax och öring räknats ihop.

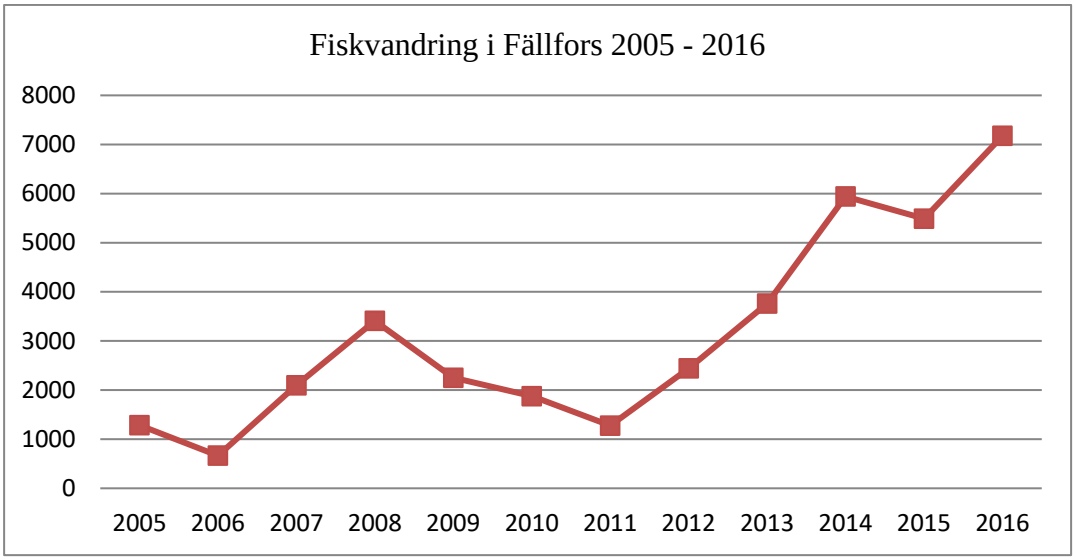

Figur 2. Sedan år 2011 har passagen av lax och öring ökat.

Under två år har FVO genomfört fiskräkning genom en Simsonar-räknare i samhället i Byske. Detta för att komplettera den data som fiskräknarna i Fällfors levererar för att få fram ett mått på lax och öringtillgången nedströms fiskräknarna i Fällfors. Det är dock för tidigt att analysera det resultat som kommit fram. Mer info om detta finns i en separat rapport.

Simsonar är en typ av ekolodsräknare som spelar in film där man kan se ”all fisk som simmar förbi”. Analysen är mycket tidskrävande och till stor del osäker, då resultatet är beroende av mänskliga bedömningar. Länsstyrelsen i Västerbotten har genomfört kontrollanalyser som tyvärr uppvisar stora variationer mellan olika personers bedömning.

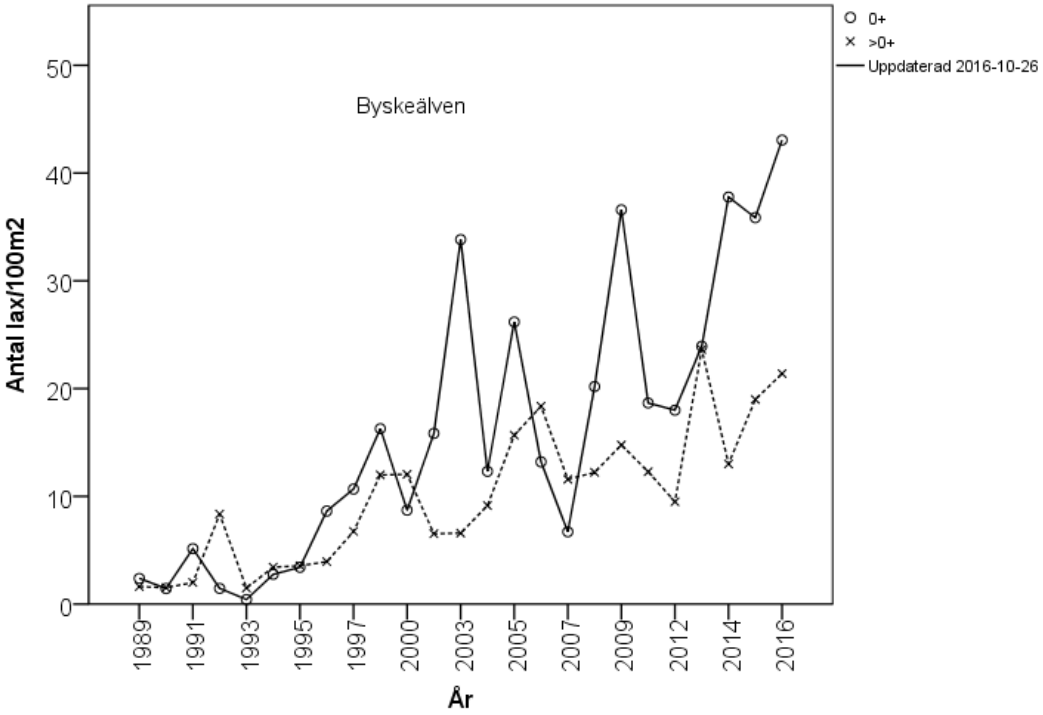

Figur 3. Beräknade tätheter av lax (0+ och >0+) i Byskeälven, 1989-2016. Varje enskild datapunkt utgör medelvärdet av tätheterna för samtliga elfiskelokalerna ingående i laxmonitoring-programmet för älven.

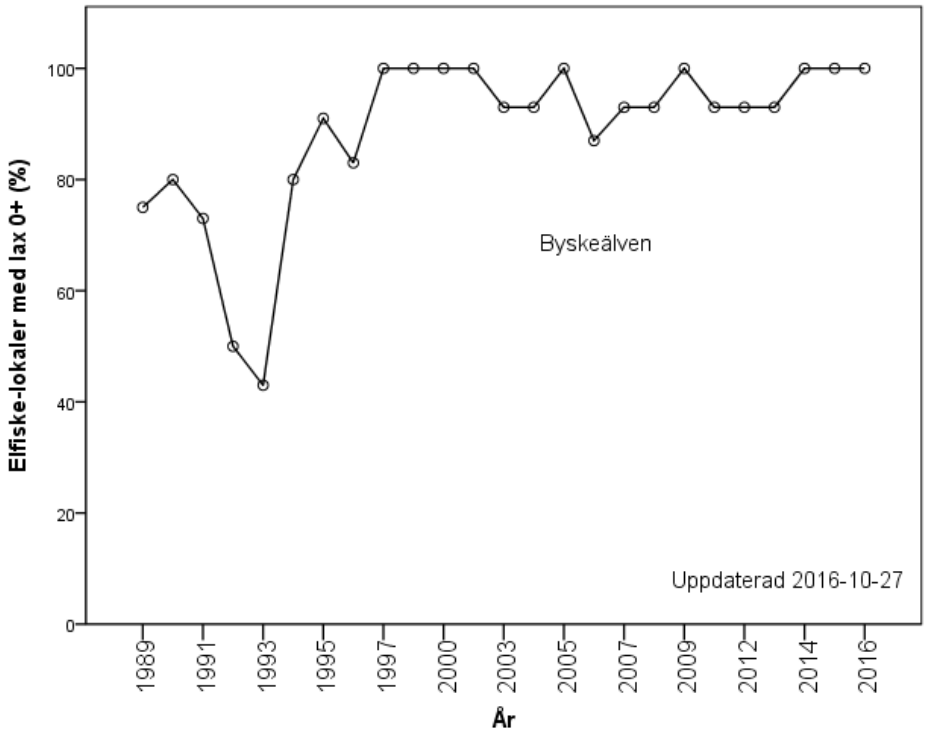

Figur 4. Andel lokaler med laxyngel i elfisket i Byskeälven.

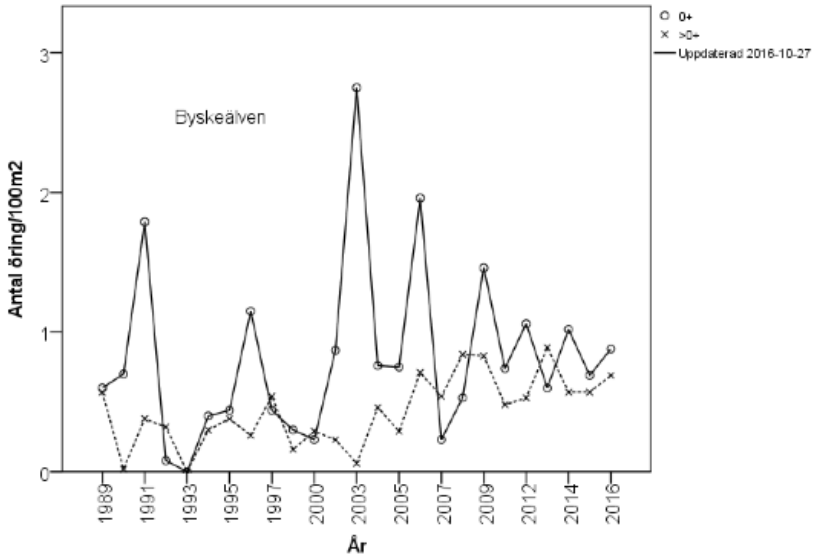

Figur 5. Beräknade tätheter av öring (0+ och >0+) i Byskeälven, 1989-2016. Varje enskild datapunkt utgör medelvärdet av tätheterna för samtliga elfiskelokaler ingående i laxmonitoring-programmet för älven.

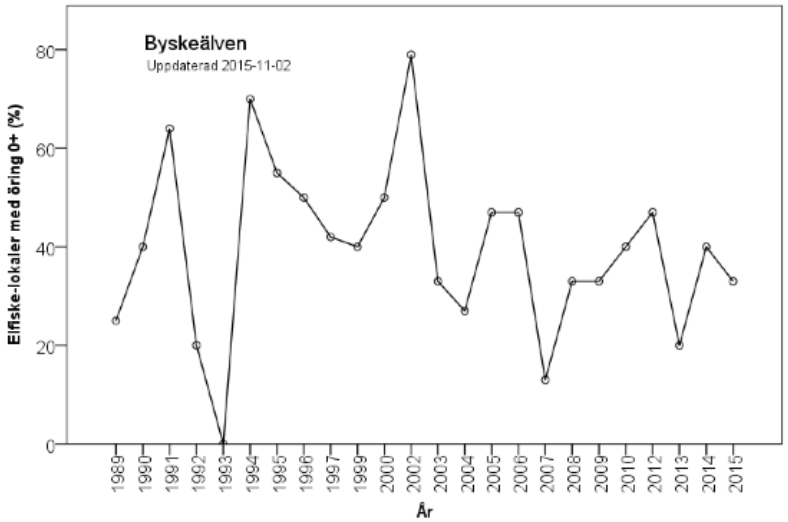

Figur 6. Andel lokaler med öringyngel i elfisket i Byskeälven

Statusen på laxälvar i Västerbotten

Förvaltningsmålen för Östersjöns laxälvar är ställda i förhållande till beräknad maximal smoltproduktion, specifikt för varje älv. Den maximala smoltproduktion är specifik för varje älv där värdet fås utav en uppskattning av ett flertal parametrar, där habitatkarteringar, elfiskeresultat, resultat från smoltfällor och till viss del expertutlåtanden ligger till grund för resultatet. Då många av faktorerna till stor del skattas finns det sannolikt en hel del fel i uppskattningar som tas fram. I de älvar där det regelbundet sker nya undersökningar och mer fakta kommer fram, sker också förändringar i det skattade värdet på smoltproduktionen för älven. En viktig faktor för att förbättra skattning av smoltproduktionen i Byskeälven är att få till en smolträkning i älven så snart som möjligt.

Målet är att alla älvar i Västerbotten skall uppnå ”Maximum Sustainable Yield” (MSY) (ungefär ”Maximalt Hållbar Avkastning”) senast 2020. Analyser har visat att MSY motsvarar en smoltproduktion på 75 % av den maximala vilket inte uppnås i de flesta laxälvar i Västerbottens län. Byskeälven ligger dock över 75 % men under Havs och Vattenmyndighetens uppsatta mål på 80 %.